

Lapseki Ekolojisinde Yaygın Bir Şekilde Yetiştirilen Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

Engin GÜR^{1*}, Mehmet Ali GÜNDOĞDU¹, Murat ŞEKER¹

¹ÇOMÜ Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü. 17100/Çanakkale.

*Sorumlu yazar: engingur@comu.edu.tr

Özet

Bu araştırma, 2020 yılında Çanakkale ilinin Lapseki ilçesindeki üretici bahçelerinden alınan şeftali çeşitlerine ait meyvelerde yürütülmüştür. Pomolojik analizleri yapılan şeftali çeşit ve genotipleri: Isabella, Merrill Gem Free, Royal Glory, Royal Gem, Extreme Glow, Summer Red, Glohaven, Crest Haven, Extreme July, Red Elegant, J. H. Hale, Extrem486, Extrem568, Royal Jim, Black Abdos ve Sırrı'dır. Çeşitlerin meyve ağırlıkları 154,53–485,0 g, meyve sertlikleri 0,84–10,79 kg/cm²; suda çözünür kuru madde miktarları %7,53–%14,50; tire edilebilir toplam asit içerikleri ise 0,26–1,24 g/100mL arasında değişmiştir. Bu bölgede yetiştirilen şeftali çeşitlerinin coğrafi işaret tescilinin yapılarak ulusal ve uluslararası pazarlarda marka değerinin oluşturulması için bu tür çalışma sonuçları büyük önem taşımaktadır. Çalışma ile bu çeşitlerin bazı kalite parametreleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Prunus persica* L., Kalite, Coğrafi işaret,

Determination of Pomological Characteristics of Peach Varieties Extensively Cultivated in Lapseki Ecology

Abstract

This research was carried out in the fruits belonging of various peach varieties of commercial orchards located in Lapseki county of Çanakkale province. The varieties and genotypes of peaches are as follow: Isabella, Merrill Gem Free, Royal Glory, Royal Gem, Extreme Glow, Summer Red, Glohaven, Crest Haven, Extreme July, Red Elegant, J. H. Hale, Extrem486, Extrem568, Royal Jim, Black Abdos and Sırrı. The fruit weights of the varieties ranged from 154,53 to 485,0 g; fruit hardnesses from 0,84 to 10,79 kg/cm²; water-soluble dry matter contents from 7,53% to 14,50%; acid contents from 0,26 to 1,24 g 100mL⁻¹. The results of such studies are great importance in order to make a brand value in national and international markets by registering the geographical indication of peach varieties grown in this region. Some quality parameters of these cultivars were determined with this research.

Keywords: *Prunus persica* L., Quality, Geographical indication,

Giriş

Şeftali, anavatanı Çin olup (Sian Yakınları), yetiştiriciliği M.Ö. 2000’li yıllara dayanmaktadır. Yabancı türler Çin’de halen bulunmakta olup, *Prunus davidiana* olarak isimlendirilen tür Kuzey Çin’de yetişmekte ve anaç olarak kullanılmaktadır. Batı Çin’de Tibet Ovası üzerinde *Prunus mira* ve Sinkiang ilinde *Prunus fergonesis* yetişmektedir (Childers, 1973).

Şeftali ve nektarin türünün kendine verimli oluşu ve diploid kromozom yapısına sahip olması ıslah çalışmaları ile yeni çeşitlerin kolaylıkla elde edilmesini sağlamaktadır (Dokuzoğuz, 1961).

Ülkemizdeki şeftali çeşit özellikleri ve adaptasyonu konularındaki çalışmalar 1950 yılında başlatılmış ve yabancı orijinli şeftali çeşitlerinin Bursa yöresine adaptasyonu ve bu ekolojide göstermiş oldukları çeşit özellikleri bulunmuştur (Mengüç, 1967).

2018 yılında Dünya’da en önemli şeftali ve nektarin üretici ülkeler Çin, İtalya, Yunanistan, İspanya, Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleridir. Çin’in şeftali ve nektarin üretimi 15.217.797 ton, İtalya’nın üretimi 1.090.678 ton, Yunanistan’ın üretimi 968.720 tondur. Çin dünya üretiminin yaklaşık %62’sini oluşturmaktadır (FAOSTAT, 2020).

2018 yılı kayıtlarına göre ülkemizde şeftali ve nektarin üretimi 789.457 tondur. Türkiye dünya üretiminin yaklaşık %3,2’sini karşılamaktadır. Türkiye’nin birçok yerinde şeftali yetiştiriciliği yapılmakta olup üretim yapılan alan 463.610 dekadır (FAOSTAT, 2020).

Çanakkale, bahçe bitkileri tarımının son derecede önemli olduğu bir ilimizdir. Bu ilde özellikle başta zeytincilik ve bağcılık olmak üzere çok eski tarihlere kadar giden bir meyvecilik kültürü bulunmaktadır. Günümüzde de yörede zeytin, şaraplık ve sofralık üzümler, şeftali, kiraz ve elma gibi meyve türleri yoğun olarak yetiştirilmekte ve yüksek kaliteli ürünler elde edilebilmektedir.

Lapseki ilçesi Çanakkale’de şeftali ve nektarin yetiştiriciliğinin en yaygın şekilde yapıldığı bölgedir. 2019 yılı kayıtlarına göre Lapseki ilçesi, Çanakkale ilinin toplam şeftali üretiminin %60,22’sini, nektarin üretiminin ise %51’ini karşılamaktadır. Lapseki ilçesi şeftali üretim miktarı 76.712 ton, nektarin üretim miktarı 18.762 ton’dur (Anonim, 2020).

Lapseki ilçesinde yetiştirilen önemli şeftali çeşitleri Early May Crest, Glohaven, Redhaven, Royal Glory, Extreme-460 önemli nektarin çeşitleri ise Venüs, Big Top, Morsianna 51, Caldesi 85, Caldesi 2000’dir. Özellikle son yıllarda kiraz satış fiyatlarının düşük olması, kiraz hasadının zor olması, şeftali ile nektarin fiyatlarının yüksek olması ve özellikle başta Rusya olmak üzere Avrupa ülkelerine şeftali ve nektarinin ihraç edilmesinden dolayı bölgede şeftali ve nektarin bahçelerinin tesisini arttırmıştır.

Bölgenin ekolojik koşulları şeftali ve nektarinlerin yüksek kaliteli olmasını sağlamaktadır. Özellikle subtropik ve ılıman iklim koşullarının birlikte yaşanması, tüm yıl boyunca yaşanan rüzgar, toprak koşullarının meyve ağaçlarının yüksek verim ve kalitesine olumlu etki eden bileşenleri Lapseki ilçesinde yetiştiriciliği yapılan meyve tür ve çeşitlerine çok olumlu etkide bulunmaktadır.

Çanakkale ilinde coğrafi işaret alan çok sayıda ürün bulunmaktadır. Bayramiç Beyazı, Bozcaada Çavuş Üzümü, Geyikli Zeytinyağı, Bayramiç elması gibi ürünler yüksek kalite bileşenleri nedeniyle bu işaretleri almaya hak kazanmıştır. Benzer şekilde Lapseki yöresinde yetiştirilen şeftali ve nektarinlerin de coğrafi işaret tescilinin yapılarak hem ulusal hem de uluslararası pazarlarda daha yüksek değere kavuşması hedeflenmektedir.

Lapseki Ekolojisinde Yaygın Bir Şekilde Yetiştirilen Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

Bu çalışmada Lapseki yöresinde yaygın bir şekilde yetiştiriciliği yapılan bazı şeftali çeşitlerinin pomolojik özellikleri değerlendirilmiştir.

MATERYAL ve YÖNTEM

Bu araştırma, 2020 yılı üretim sezonunda Çanakkale ili Lapseki ilçesinin farklı yörelerinden optimum bakım koşullarında yetiştirilen şeftali çeşitlerinin ticari hasat olum döneminde hasat edilen 16 farklı şeftali çeşidinin pomolojik özellikleri incelemek amacıyla yürütülmüştür. Bu amaçla çalışma, başta Lapseki merkez olmak üzere Lapseki ilçesine bağlı Umurbey beldesi, Adatepe köyü, Alpagut köyü ve Yenice köy yörelerinden 07 Temmuz 2020 tarihinde Isabella, Merrill Gem Free, Royal Glory, Royal Gem ve Extreme Glow çeşitlerinin hasadı ile başlamıştır (Şekil 1). Bu çeşitleri takiben 14 Temmuz tarihinde Summer Red; 21 Temmuz tarihinde Glohaven, Crest Haven ve Extreme July; 13 Ağustos tarihinde Red Elegant, J. H. Hale; 25 Ağustos tarihinde Extreme-486, Extreme-568, Royal Jim çeşitleri ile en son geç dönemde ise Lapseki ilçesine özgü tipler olan Black Abdos ve Sırrı genotipleri hasat edilmiştir. Şeftali ağaçları tam verim çağında ve GF677 anacı üzerine aşılandır. Hasat edilen şeftali çeşit ve genotiplerinde aşağıda belirtilen ölçüm ve analizler gerçekleştirilmiştir.

Meyve eni (mm): Hasat edilen meyvelerde 3 tekerrürlü her tekerrürde 10 meyve olacak şekilde hem meyvenin sırt kısmıyla karın çizgisi arasının hem de meyvelerin karın çizgisinin sağındaki ve solundaki yanak kısımlarının kompasla ölçümü yapılmış ve iki değer ortalama alınarak hesaplanmıştır.

Meyve boyu (mm): Hasat edilen meyvelerde 3 tekerrürlü her tekerrürde 10 meyve olacak şekilde meyve ucu ile sap çukuru arasındaki uzunluğun kompasla ölçülmesiyle elde edilmiştir.

Çekirdek eni (mm): Hasat edilen meyvelerden çıkartılan çekirdeklerin 3 tekerrürlü her tekerrürde 10 çekirdek olacak şekilde hem çekirdeğin sırt kısmıyla karın çizgisi arasının hem de çekirdeğin karın çizgisinin sağındaki ve solundaki yanak kısımlarının kompasla ölçümü yapılmış ve iki değer ortalama alınarak hesaplanmıştır.

Çekirdek boyu (mm): Hasat edilen meyvelerden çıkartılan çekirdeklerin 3 tekerrürlü her tekerrürde 10 çekirdek olacak şekilde çekirdek ucu ile sap çukuru arasındaki uzunluğun kompasla ölçülmesiyle elde edilmiştir.

Meyve ağırlığı (g): Meyvelerin tek tek, ± 0.01 g hassasiyetindeki terazide tartılmasıyla elde edilmiştir.

Çekirdek ağırlığı (g): Meyve ağırlığının ölçüldüğü hassas terazide tek tek tartılarak elde edilmiştir.

Meyve et oranı (%): Meyve ağırlığından çekirdek ağırlığının çıkarıldıktan sonra, meyve ağırlığına oranıdır.

Meyve kabuk rengi: Her tekerrürden 10 adet şeftali meyvenin her iki yanından Minolta kolorimetresi (CR-400, Minolta Co., Tokyo, Japonya) ile CIE L*, a*, b* cinsinden ölçülmüştür. Elde edilen a* ve b* değerlerinden kroma (C*) ve hue açısı (h°) değeri hesaplanmıştır.

$$C^* = (a^{*2} + b^{*2})^{1/2} \quad h^\circ = \tan^{-1} (b^*/a^*)$$

Lapseki Ekolojisinde Yaygın Bir Şekilde Yetiştirilen Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

Meyve et rengi: Her tekerrürden 10 adet şeftali meyvesi ikiye kesilmiş, her iki yarısından aynı cihazla aynı şekilde ölçülmüştür.

Meyve et sertliği: Meyvelerin orta düzleminden iki zıt bölgede meyve kabuğu kaldırılarak 9 mm'lik uç ile Turoni penetrometre yardımıyla (kg/cm^2) cinsinden saptanmıştır.

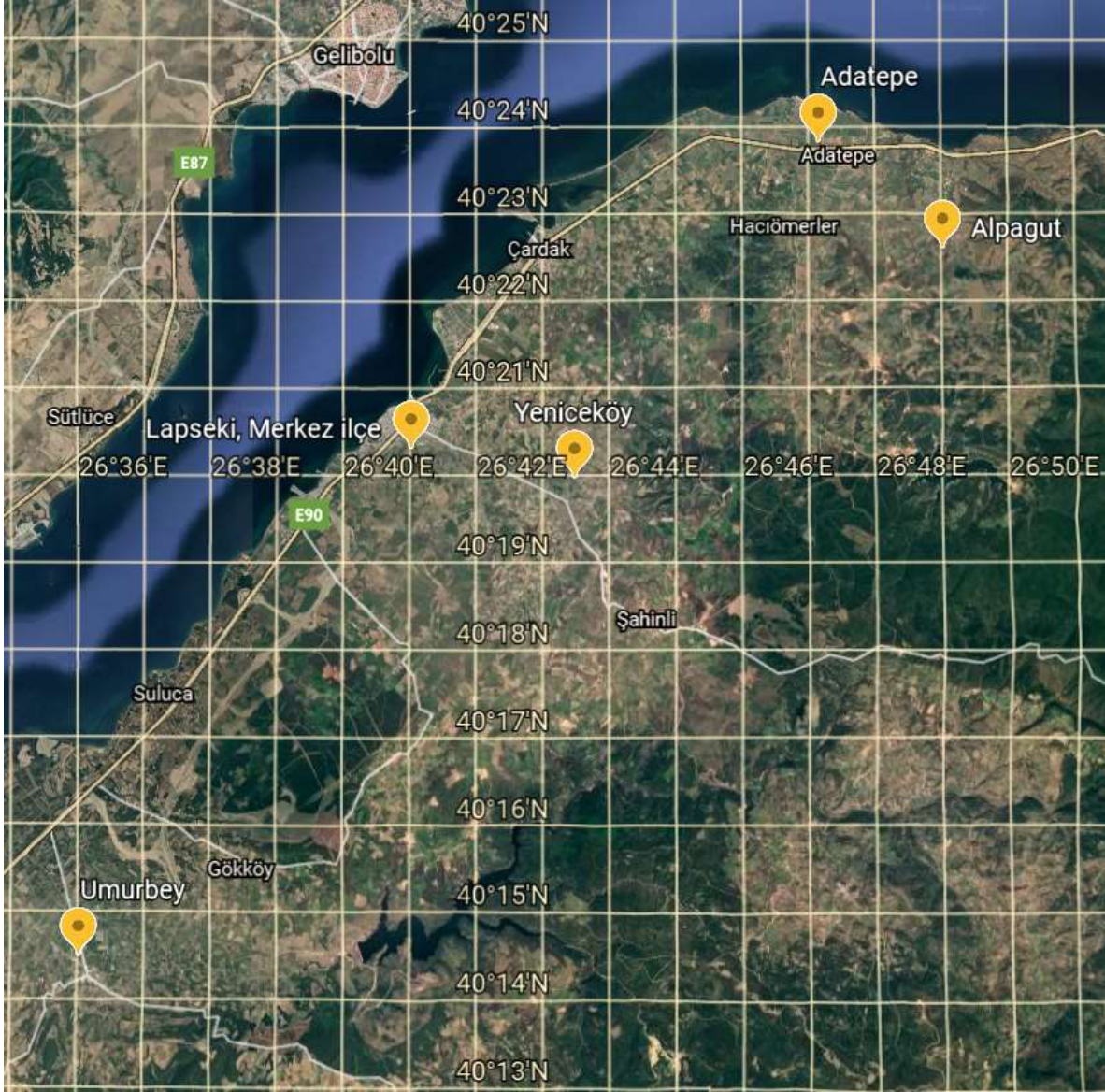
Suda çözünür kuru madde miktarı: Şeftali sularından alınan örneklerde Atago PAL1 dijital refraktometre cihazı yardımıyla saptanmış, sonuçlar % olarak ifade edilmiştir.

Meyve suyu pH'sı: Hasat edilen meyvelerden elde edilen meyve suyundan "Orion" dijital masaüstü pH metre yardımıyla tespit edilmiştir.

Titre Edilebilir Asitlik (g/100 mL sitrik asit): Hasat edilen meyvelerden elde edilen meyve suyu örneklerinden nötralizasyon prensibine göre "Orion" dijital masaüstü pH metre yardımıyla tespit edilmiştir. Bu kapsamda; meyve püresi saf su ile seyreltilerek pH = 8,10 olana kadar 0,1 N NaOH ile nötralizasyona tabi tutularak değerler sitrik asit cinsinden (g/100 mL) olarak belirtilmiştir.

İstatistiksel Değerlendirme: Tesadüf parselleri deneme desenine göre 3 tekerrürlü her tekerrürde 10 meyve olarak kurulan araştırmadan elde edilmiş olan veriler; 'SAS® ver. 9.0 (2002)' istatistik paket programı kapsamında varyans analizine tabi tutulmuş, uygulamalara ait ortalama değerler TUKEY çoklu karşılaştırma testine göre $p < 0,01$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Lapseki Ekolojisinde Yaygın Bir Şekilde Yetiştirilen Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

Şekil 1. Araştırma amacıyla Lapseki yöresinde meyve örneklerinin alındığı lokasyonlar

Bulgular ve Tartışma

Lapseki yöresinde yetiştirilen şeftali çeşitlerinin pomolojik özellikleri Çizelge 1., Çizelge 2. ve Çizelge 3. te verilmiştir.

Araştırma sonucunda Lapseki’de yetiştirilen şeftali çeşitlerinden meyve eni (94,34 mm), meyve boyu (92,10 mm), çekirdek boyu (45,43 mm) ve meyve ağırlığı (485,00 g) bakımından en yüksek değerlerin Sırrı genotipinde olduğu saptanmıştır. Extreme July çeşidi ise meyve eni (65,17 mm), meyve ağırlığı (154,53 g) ve çekirdek eni (19,41 mm) bakımından en düşük değerleri verdiği belirlenmiştir. Extreme Glow çeşidi ise meyve boyu (62,62 mm) en düşük değere sahip iken çekirdek eni (29,10 mm) ve çekirdek ağırlığı (14,70 g) en yüksek çeşit olarak belirlenmiştir. Sırrı genotipi ülkemizde sadece Lapseki yöresinde yetiştirilen bir şeftalidir. Bu genotipin orijinin Lapseki’de gerçekleşen bir göz mutasyonu olduğu belirtilmiştir (Anonim, 2020). Türkmen (2003), 6 şeftali ve 7 nektarin çeşidinde yaptığı çalışmada meyve ağırlık değerlerini 58,06-120,70 g arasında, meyve eni değerlerini 42,65-58,14 mm arasında ve meyve boyu değerlerini ise 46,79-62,55 mm arasında bulmuştur. Demirören ve Ufuk (1996) tarafından Yalova koşullarında 1991-1996 yılları arasında yürütülen bir çalışmada şeftali çeşitlerinin meyve ağırlık ortalamasınının 131,20 g (Red Top) ile 221,40 g (Elegant Lady) arasında

Lapseki Ekolojisinde Yaygın Bir Şekilde Yetiştirilen Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

değiştirdiği, nektarin çeşitlerinin ise en küçüklerinin 123,85 g (Armking), en irilerinin ise 192,75 g (S. Super Star) oldukları bildirilmektedir.

Lapseki'de yetiştiriciliği yapılan şeftali çeşitlerinden meyve kabuğunun açıklığı-koyuluğunu ifade eden L* değeri (sırasıyla 57,29 ve 59,22) ve canlılığını-matlığını ifade eden C* (sırasıyla 48,93 ve 49,28) değeri en yüksek sırasıyla Cresthaven ve Sırrı çeşitleri olurken Royal Gem çeşidi ise meyve kabuğu ve meyve eti L* değeri (19,54 ve 47,78) ve C* değeri (17,42 ve 26,51) bakımından diğer çeşitlerden en düşük değere sahip olduğu belirlenmiştir. Şeftali çeşitlerinin meyve kabuk renkleri bakımından en kırmızı çeşidin Royal gem çeşidi olduğu buna karşın sarı rengin hakim olduğu çeşidin ise Extreme 486 çeşidi olduğu söylenebilir.

Genel olarak şeftali çeşitlerinin tamamının meyve etinin L* değerlerinin yüksek olduğu görülmüştür. Buna karşın Isabella (49,04) ve Royal gem (47,78) çeşitleri en düşük L* değerine sahip olduğu saptanmıştır. Meyve et renkleri sonuçları incelendiğinde ise en sarımsı turuncu meyve etine sahip çeşitlerin Royal gem (71,48) ve Isabella (74,54) çeşitleri olduğu bununla beraber yeşile en yakın meyve etine sahip çeşidin ise J.H.Hale çeşidi olduğu belirlenmiştir. Meyve eti en canlı çeşidin 55,56 ile Cresthaven çeşidi olduğu en düşük C* değerine sahip çeşidin ise Royal Gem (26,51) çeşidi olduğu tespit edilmiştir.

Suda çözünen kuru madde miktarı en yüksek olan çeşidin Extreme Glow (%14,50) ve Summer Red (%14,25) çeşitleri olduğu Merrill Gem Free çeşidinin ise en düşük SÇKM miktarı (%7,53) değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Özekici (2005) tarafından yapılan çalışmada Kahramanmaraş ekolojik koşullarında yetiştirilen şeftali çeşitlerinde SÇKM miktarını %18.1 ile %9.9 arasında bulmuştur; araştırmacı çalışmasında bu denemede kullanılan çeşitlerden Elegant Lady şeftali çeşidinin SÇKM içeriğini %16.2, Redhaven şeftali çeşidinde %15.0 ve Halehaven şeftali çeşidinde ise %14.2 olarak belirlemiştir.

Lapseki'de yetişen şeftali çeşitlerinden sitrik asit cinsinden en yüksek titre edilebilir asitliğe sahip olan çeşidin Royal Jim (1,24 g/100 mL) çeşidi olduğu, Extreme 486 (0,26 g/100 mL) çeşidinin ise en düşük asitliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Güven ve ark. (2007), Isparta yöresinde adaptasyonları sağlanmış 46 şeftali çeşidinde yaptıkları çalışmada titre edilebilir asit değerini %0.29-0.78 arasında belirlemiştir. Lapseki yöresinde yürütülen bir çalışmada titre edilebilir asitliğin en düşük Washington (0.367±0.034 g/100 mL), en yüksek Redhaven (1.003±0.018 g/100 mL) çeşidinde olduğu bildirilmiştir (Kaçan, 2013).

Meyve suyu pH'sı bakımından en düşük değere sahip şeftali çeşitlerinin ise Red Elegant (3,48), Royal Jim (3,50), Glohaven (3,52) ve J.H.Hale (3,59) çeşitleri olduğu saptanmıştır. Ayrıca, genel olarak çeşitlerin birbirlerine yakın meyve suyu pH'sı değerlerine sahip olduğu söylenebilir. Ancak; Extreme 568 çeşidinin meyve suyu pH'sı 4,66 değeri ile diğer çeşitlerden en farklı ve en yüksek değerde olduğu tespit edilmiştir. Bayazit ve ark. (2012) 12 şeftali çeşidinde yaptıkları çalışmada pH değerlerini 4.03 ile 3.42 arasında olduğunu belirtmiştir. Lapseki yöresinde yürütülen bir çalışmada pH değerinin en düşük Glohaven (3.62±0.04), en yüksek Washington (4.57±0.07) şeftali çeşidinde olduğu saptanmıştır (Kaçan, 2013).

Isabella (0,84 kg/cm²) şeftali çeşidinin diğer çeşitlere kıyasla en düşük meyve eti sertliğine sahip olduğu ancak Extreme-486 çeşidinin ise 10,79 kg/cm² ile en sert meyvelere sahip olduğu belirlenmiştir. Türkmen (2003), meyve eti sertlik değerlerini 1,27-6,83 g arasında bulmuştur. Crisosto ve Valero (2008), orta mevsim hasat edilen şeftali çeşitlerinde tüketici açısından minimum SÇKM içeriğinin %11 ve minimum TA miktarının %0,7 olması gerektiğini belirtmiştir.

Lapseki Ekolojisinde Yaygın Bir Şekilde Yetiştirilen Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

Araştırma sonucunda Lapseki’de yetiştirilen şeftali çeşitlerinin meyve eti oranları %91,92 ile %97,12 arasında değişim gösterdiği ve en düşük değerin Extreme Glow çeşidi olduğu ve en yüksek meyve eti oranının ise Sırrı çeşidi olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler

2020 yılında yürütülen bu çalışmada Lapseki bölgesinde yetiştirilen bazı şeftali çeşitlerinin pomolojik özellikleri değerlendirilmiştir. Ülkemiz şeftali yetiştiriciliğinde Çanakkale ve ilçeleri yüksek potansiyele sahiptir. Lapseki bölgesi de uygun ekolojik koşullara sahip olması nedeniyle şeftali yetiştiriciliğinin önemli bir merkezi olma yolunda ilerlemektedir. Bölgede yetiştirilen üstün kalite özelliklerine sahip şeftaliler hem iş hem de dış pazarlarda yüksek fiyatlarla alıcı bulabilmektedir. Lapseki bölgesinde de özellikle orta-erken, orta ve geçici şeftali çeşitlerinde yüksek kalite özellikleri sağlanabilmektedir. Lapseki ekolojisinin olumlu etkileri dışında, İyi Tarım Uygulamalarının yöre üreticileri tarafından sıklıkla benimsenmiş olması, GF677 anacının yöre arazilerinde sağladığı yüksek adaptasyon yeteneği nedeniyle şeftali kalitesinin Coğrafi İşaret olarak tescil edilmesi gerekmektedir. Black Abdos ve Sırrı isimleri ile anılan genotiplerin ise geçici performansları nedeniyle yöre için son derecede ümitvar oldukları belirlenmiştir. Her iki genotipte taşımaya ve hasat sonrası depolamaya elverişli olması nedeniyle sıklıkla tercih edilmektedir. Bu genotiplerin yeni şeftali çeşitleri olarak tescil edilmeleri gerekir.

Teşekkür

Bu araştırmanın sonuçlarının elde edilmesinde katkılarından dolayı Lapseki Ziraat Odası Başkanı İsmail Sevim’e, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Lapseki İlçe Müdürü Ali Kaçan’a, Ziraat Yüksek Mühendisi Çiğdem Şahin’e teşekkür ederiz.

Makale, araştırma yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur

Lapseki Ekolojisinde Yaygın Bir Şekilde Yetiştirilen Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

Çizelge 1. Lapseki Yöresinde Yetiştiriciliği Yapılan Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özellikleri

ÇEŞİTLER	Meyve Eni (mm)	Meyve Boyuna (mm)	Meyve Ağırlığı (g)	Çekirdek Eni (mm)	Çekirdek Boyuna (mm)	Çekirdek Ağırlığı (g)
Merrill Gem Free	70,84 ± 1,04 h	64,94 ± 0,84 hi	186,33 ± 4,91 h	23,73 ± 1,55 cd	35,97 ± 0,42 c-e	10,35 ± 1,42 de
Isabella	73,79 ± 1,15 g	70,89 ± 0,61 ef	232,68 ± 5,20 g	23,59 ± 1,30 cd	34,70 ± 0,58 def	13,23 ± 0,18 a-c
Roy Glory	70,71 ± 0,42 h	66,39 ± 1,09 gh	199,00 ± 3,27 h	28,79 ± 0,37 a	22,21 ± 0,29 h	9,06 ± 0,28 ef
Extreme Glow	70,14 ± 0,65 h	62,62 ± 0,77 i	182,13 ± 2,13 h	29,10 ± 0,54 a	33,01 ± 0,64 e-g	14,70 ± 0,97 a
Royal Gem	72,76 ± 0,54 gh	72,64 ± 0,70 de	201,64 ± 2,69 h	22,78 ± 0,36 d	34,18 ± 1,29 ef	9,00 ± 0,23 ef
Summer	80,97 ± 0,70 de	83,37 ± 0,39 b	302,07 ± 7,57 cd	25,77 ± 1,14 bc	40,12 ± 1,62 b	11,86 ± 0,28 b-d
Glohaven (R6)	84,51 ± 1,37 c	78,86 ± 1,28 c	308,95 ± 13,59 c	25,87 ± 0,65 bc	35,43 ± 0,51 de	14,76 ± 1,49 a
CrestHaven (R7)	70,25 ± 0,52 h	66,68 ± 0,84 gh	191,80 ± 2,80 h	24,06 ± 0,29 cd	38,70 ± 1,05 bc	12,47 ± 0,48 a-d
Extreme July	65,17 ± 0,56 i	64,80 ± 0,81 hi	154,53 ± 2,82 i	19,41 ± 1,04 f	30,51 ± 1,21 g	9,03 ± 0,58 ef
RedElegant	78,90 ± 0,29 ef	68,64 ± 0,37 fg	253,55 ± 3,57 fg	22,35 ± 0,37 de	32,02 ± 0,43 fg	8,51 ± 0,28 ef
J. H. Hale	80,76 ± 0,35 de	75,15 ± 0,27 d	273,91 ± 2,59 ef	24,52 ± 0,16 cd	37,54 ± 1,18 b-d	10,82 ± 0,29 c-e
Extrem486	77,26 ± 0,70 f	67,76 ± 0,93 g	245,21 ± 5,71 g	20,01 ± 0,35 ef	31,97 ± 1,30 fg	7,37 ± 0,19 f
Extrem568	87,41 ± 0,72 b	73,78 ± 1,10 d	358,25 ± 9,52 b	23,89 ± 0,29 cd	34,75 ± 0,51 d-f	12,35 ± 0,30 a-d
RoyalJim	82,81 ± 0,61 cd	74,77 ± 0,57 d	283,68 ± 5,42 de	24,40 ± 0,05 cd	34,59 ± 0,26 d-f	13,51 ± 0,54 ab
BlackAbdos	81,29 ± 0,50 de	78,42 ± 0,62 c	282,45 ± 3,70 de	25,39 ± 0,18 bc	39,35 ± 0,26 b	13,76 ± 0,29 ab
Sırrı	94,34 ± 1,61 a	92,10 ± 0,77 a	485,00 ± 15,56 a	27,92 ± 0,64 ab	45,43 ± 1,15 a	13,97 ± 0,91 ab
MSD (p<0,01)	2,8977	2,82	24,481	2,5475	3,2146	2,4268

Lapseki Ekolojisinde Yaygın Bir Şekilde Yetiştirilen Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

Çizelge 2. Lapseki Yöresinde Yetiştiriciliği Yapılan Şeftali Çeşitlerinin Meyvelerinin Renk Özellikleri

ÇEŞİTLER	Kabuk L* Değeri	Kabuk h° Değeri	Kabuk C* Değeri	Meyve Eti L* Değeri	Meyve Eti h° Değeri	Meyve Eti C* Değeri
Merrill Gem Free	42,19 ± 1,78 de	45,05 ± 0,43 e	30,23 + 1,08 d	69,01 + 2,09 a	89,20 + 0,97 ef	28,73 + 0,86 ij
Isabella	32,37 ± 1,87 gh	34,39 ± 2,72 fg	28,81 + 0,63 de	49,04 + 1,49 e	74,54 + 2,53 h	28,21 + 0,57 ij
Roy Glory	22,48 ± 0,58 i	25,02 ± 0,69 hi	23,82 + 0,65 f	57,17 + 0,72 d	96,45 + 1,89 b-d	29,13 + 0,44 h-j
Extreme Glow	40,92 ± 1,88 ef	41,73 ± 3,07 ef	27,18 + 0,34 de	57,57 + 2,05 d	95,76 + 1,58 b-d	30,27 + 1,44 hi
Royal Gem	19,54 ± 0,73 i	21,42 ± 0,67 i	17,42 + 1,01 g	47,78 + 1,84 e	71,48 + 3,73 h	26,51 + 0,80 j
Summer	30,85 ± 0,74 h	29,35 ± 1,10 gh	28,27 + 1,08 de	64,30 + 1,47 bc	88,83 + 3,08 f	48,98 + 1,71 bc
Glohaven (R6)	49,70 ± 1,17 bc	64,05 ± 4,82 c	29,04 + 0,56 de	72,06 + 0,77 a	82,18 + 0,33 g	51,63 + 1,94 b
CrestHaven (R7)	57,29 ± 1,53 a	68,76 ± 2,46 bc	48,93 + 0,87 a	71,30 + 0,95 a	93,57 + 0,78 d-f	55,56 + 0,83 a
Extreme July	32,05 ± 0,78 gh	39,96 ± 1,49 ef	37,92 + 1,21 c	69,25 + 0,61 a	100,29 + 1,14 a-c	48,58 + 0,84 bc
RedElegant	35,96 ± 0,94 fg	39,85 ± 1,53 ef	29,67 + 0,76 de	67,95 + 0,24 ab	100,05 + 0,69 a-c	31,43 + 0,42 g-i
J. H. Hale	49,53 ± 0,80 bc	72,69 ± 1,26 b	28,63 + 0,34 de	71,16 + 0,20 a	102,68 + 0,31 a	32,46 + 0,57 f-h
Extrem486	57,60 ± 0,52 a	82,70 ± 1,15 a	44,98 + 0,57 b	71,45 + 0,41 a	100,95 + 0,27 ab	44,98 + 0,25 d
Extrem568	54,52 ± 0,69 ab	67,62 ± 1,04 bc	50,34 + 0,57 a	69,55 + 0,66 a	93,94 + 0,77 d-f	47,09 + 0,40 cd
RoyalJim	37,99 ± 2,35 ef	43,02 ± 2,48 e	26,67 + 1,44 ef	61,22 + 0,83 cd	94,67 + 1,06 c-e	35,02 + 0,73 f
BlackAbdos	46,79 ± 1,57 cd	54,44 ± 2,41 d	27,61 + 0,38 de	61,99 + 0,55 c	91,43 + 0,61 d-f	33,89 + 0,56 fg
Sırrı	59,22 ± 2,44 a	73,55 ± 3,16 b	49,28 + 1,69 a	71,72 + 1,65 a	94,87 + 0,82 c-e	40,23 + 1,47 e
MSD (p<0,01)	5,038	7,889	3,2299	4,2514	5,774	3,5268

Lapseki Ekolojisinde Yaygın Bir Şekilde Yetiştirilen Şeftali Çeşitlerinin Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

Çizelge 3. Lapseki Yöresinde Yetiştiriciliği Yapılan Şeftali Çeşitlerinin Meyvelerinin Kalite Özellikleri

ÇEŞİTLER	SÇKM Miktarı (%)	Titre Edilebilir Asitlik (g sitrik asit/100 mL)	pH Değeri	Meyve Eti Sertliği (kg/cm ²)	Meyve Eti Oranı (%)
Merrill Gem Free	7,53 ± 0,90 g	0,77 ± 0,01 ef	3,61 ± 0,02 gh	2,75 + 0,36 g	94,44 ± 0,83 d-f
Isabella	10,85 ± 0,15 c-f	0,92 ± 0,01 cd	3,60 ± 0,02 gh	0,84 + 0,13 h	94,32 ± 0,06 ef
Roy Glory	10,60 ± 0,10 d-f	0,53 ± 0,01 g	4,12 ± 0,02 cd	7,52 + 0,49 b	95,45 ± 0,09 cd
Extreme Glow	14,50 ± 1,48 a	0,41 ± 0,04 gh	4,16 ± 0,01 c	6,96 + 0,23 bc	91,92 ± 0,59 g
Royal Gem	10,15 ± 0,05 ef	0,85 ± 0,01 d-f	3,60 ± 0,01 gh	4,18 + 0,30 e-g	95,54 ± 0,06 bc
Summer	14,25 ± 0,15 a	0,39 ± 0,01 hi	4,10 ± 0,02 cd	3,59 + 0,42 fg	96,07 ± 0,10 a-c
Glohaven (R6)	12,25 ± 0,05 b-d	1,06 ± 0,01 b	3,52 ± 0,04 h	5,59 + 0,13 c-e	95,22 ± 0,48 c-e
CrestHaven (R7)	11,00 ± 0,20 c-f	0,77 ± 0,01 ef	3,80 ± 0,03 ef	4,93 + 0,74 d-f	93,50 ± 0,16 f
Extreme July	9,65 ± 0,05 f	0,46 ± 0,01 gh	3,96 ± 0,01 de	5,29 + 0,34 c-f	94,16 ± 0,27 ef
RedElegant	10,80 ± 0,10 c-f	1,00 ± 0,13 bc	3,48 ± 0,02 h	6,37 + 0,28 b-d	96,65 ± 0,06 a
J. H. Hale	10,25 ± 0,05 ef	0,83 ± 0,03 d-f	3,59 ± 0,01 h	6,38 + 0,36 b-d	96,05 ± 0,12 a-c
Extrem486	10,67 ± 0,42 d-f	0,26 ± 0,01 j	4,35 ± 0,15 b	10,79 + 0,34 a	96,99 ± 0,02 a
Extrem568	11,57 ± 0,25 b-e	0,28 ± 0,01 ij	4,66 ± 0,04 a	7,68 + 0,51 b	96,55 ± 0,04 ab
RoyalJim	11,80 ± 0,20 b-e	1,24 ± 0,02 a	3,50 ± 0,10 h	7,44 + 0,44 b	95,24 ± 0,28 c-e
BlackAbdos	12,40 ± 0,40 bc	0,76 ± 0,01 f	3,62 ± 0,03 gh	4,51 + 0,54 e-g	95,13 ± 0,10 c-e
Sırrı	13,10 ± 0,27 ab	0,89 ± 0,03 c-e	3,77 ± 0,03 fg	6,66 + 1,28 b-d	97,12 ± 0,11 a
MSD (p<0,01)	1,6933	0,1249	0,1788	1,7926	1,0893

Kaynaklar

- Anonim, 2020. Tarım ve Orman Bakanlığı Lapseki İlçe Müdürlüğü.
- Anonim,. 2020. Lapseki İlçe Tarım Müdürlüğü Verileri.
- Bayazit, S., İmrak B, Küden A., 2012. Erkenci Şeftali ve Nektarin Çeşitlerinde Uç Alma Uygulamalarının Verim ve Meyve Kalitesine Etkileri, M.K.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi, 17(1): 23-31.
- Chiders N.F., 1973. Modern Fruit Science, Orchard and Small Fruit Culture, Horticultural publications, Florida, 583 p
- Crisosto, C.H. and Volero, D. 2008. Harvesting and Postharvest Handling of Peaches for the Fresh Market. In: The Peach. Botany, Production and Uses. Eds: Layne D. R. and Bassi D. CABI International, Wallingford, Oxfordshire, UK.
- Demirören, S., ve Ufuk, S., 1996. Şeftali Çeşit Adaptasyon Denemesi Sonuç Raporu. Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü. Yalova.
- Dokuzoğuz M., 1961. Şeftali Islahının Genetik Esasaları. Ziraat Fakültesi yayınları 168, Ankara
- FAOSTAT,. 2020. Food and Agriculture Orgazination of the United Nations.
- Güven, K., Gür, İ., Akgül, H., Atasay, A., Sarısu, H.,C, Gencer., G, 2007. Isparta ve Geçit İklimine Uygun Şeftali Çeşitlerinin Seçimi. Türkiye V. Ulusal Bahçe Bitkileri Kongresi. Cilt1,(Meyvecilik, Erzurum.174-179.
- Kaçan, A., 2013. Çanakkale Yöresinde Yetiştirilen Bazı Şeftali ve Nektarin Çeşitlerinde Aromatik Maddelerin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.Çanakkale. 53s
- Mengüç V., 1967. Bursa'da Mevcut Yabancı Menşeli Önemli Şeftali çeşitlerinin Bölgenin Ekolojik Şartlarına İntibakı. Tarım Bakanlığı Teknik Kitap-D, İstanbul
- Özekici, A.,Ö, 2005. Kahramanmaraş Ekolojisinde Şeftali Ve Nektarin Adaptasyonu Üzerine Araştırmalar Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Kahramanmaraş. 61s.
- Türkmen, Ö., 2003. Bazı Yeni Şeftali ve Nektarin Çeşitlerinin Çukurova Koşullarındaki Performanslarının İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bahçe Bitkileri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Adana.56 s